

реалізації потреб і прагнень особистості, слугує розкриттю й розвитку її індивідуальності.

Список використаних джерел

1. Березовин Н.А. Адаптация студентов к жизнедеятельности вуза: психолого-педагогические аспекты / Н.А.Березовин. – Минск, 2001. – С.11-25.
2. . Современные аспекты адаптации / В.П.Казначеев. — Новосибирск: Наука, 1980. – С.192.
3. Л.Е. Соціальна психологія: Посібник / Л.Е.Орбан-Лембрик. – К.: Академвидав, 2003. – С.448.
4. Розов В. І. Адаптивні антистресові психотехнології: Навч. посібн. / В.І.Розов – К.: Кондор, 2005. – С.276.
5. Фурман А. В. Психодіагностика особистісної адаптивності: Наукове видання / А.В.Фурман. – Тернопіль. – Економічна думка, 2000. – С.197.

Полозова Т.Ю., Рудик К.В.

Взаємозв'язок між домінуючою стратегією психологічного захисту в спілкуванні та рівнем імпульсивності у студентів

Актуальність дослідження. Середчинників, що формують особистість, насамперед психології виділяють спілкування. Поняття "спілкування" вживається в психологічній літературі в різних значеннях: як засіб обміну інформацією; як джерело передачі суспільного досвіду; як фактор формування особистості; як механізм налагодження та підтримання взаємин між людьми; як засіб міжособистісної інтеграції; як спосіб організації діяльності; як основа діяльності більшості професій [2]. В процесі спілкування особистість розв'язує дві задачі: забезпечує своє місце в групі, в яку вона входить та усвідомлює свої внутрішньоособистісні протиріччя, що обумовлюють труднощі при спілкуванні. Подолання внутрішньоособистісних протирічч безпосередньо пов'язане із перебуванням такою так званих «механізмів психологічного захисту» [1].

Мета дослідження: встановити залежність між домінуючою стратегією психологічного захисту в спілкуванні та рівнем імпульсивності.

Завдання дослідження:

1. Проаналізувати наукову та навчально-методичну літературу з обраної теми.
2. Виявити домінуючу стратегію психологічного захисту в спілкуванні у студентів.
3. Перевірити залежність між домінуючою стратегією психологічного захисту в спілкуванні та рівнем імпульсивності.

Об'єкт дослідження: домінуюча стратегія психологічного захисту в спілкуванні студентів.

Предмет дослідження: залежність між домінуючою стратегією психологічного захисту в спілкуванні та рівнем імпульсивності.

Методи дослідження:

1. Теоретичні: вивчення та аналіз психологічної та науково-методичної літератури;

2. Емпіричні: діагностичні (письмове опитування) з метою визначення домінуючої стратегії психологічного захисту в спілкуванні та рівня імпульсивності; використання методик – діагностика домінуючої стратегії психологічного захисту в спілкуванні В.В.Бойко, експрес-діагностика некерованої емоційної збудливості В.В.Бойко;

3. Математичні: здійснення кількісного аналізу емпіричних даних за допомогою методу рангової кореляції Спірмена.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема захисних механізмів знайшла своє відображення у працях Ф.Бассіна, Ю.Захарової, М.Кляйн, Ж.Лапланш, Г.Ліндсея, Ж.-Б.Панталісю, З.Фрейда, А.Фрейд, К.Холла, З. О.Кернберга, Дж.Вейланта, Н. Мак-Вільямса, А.Зейгарника, А.Налчаджяна, Е.Т.Соколова, Р.М. Грановскої, О.Доценко, І.Нікольскої, В.Ташликової та ін.

Викладення основного матеріалу дослідження. Психологічним захистом вважається: психічна діяльність, спрямована на спонтанну ліквідацію наслідків психічної травми (В.Бассин, В.Рожнов); окремі випадки ставлення особистості хворого до травматичної ситуації або хвороби, що вразила його (В.Баншиков); способи переробки інформації в мозку блокують загрозливу інформацію (І.Тонконогий); механізм адаптивної перебудови сприйняття й оцінки, яка виступає у випадках, коли особа не може адекватно оцінити почуття занепокоєння, викликане внутрішнім або зовнішнім конфліктом, і не може впоратися зі стресом (В.Ташликов); механізми, що підтримують цілісність свідомості (В.Роттенберг); механізм компенсації психічної недостатності (В.Воловик, В.Вид); пасивнооборонні форми реагування в патогенній життєвій ситуації (Р.Зачевицькій); динаміка системи установок особистості у разі конфлікту установок (Ф.Бассин); способи репрезентації спотвореного сенсу (В.Цапкін) [3].

Тож, взагалі можна сказати, що психологічний захист це: система механізмів, спрямованих на мінімізацію негативних переживань, пов'язаних з конфліктами, які ставлять під загрозу цілісність особистості.

Поняття захисних механізмів було введено Зигмундом Фрейдом для «загального позначення техніки, яку Его використовує в конфліктах, які можуть привести до неврозів». До таких «технік» З.Фрейд відносив: витіснення; здійснення того, що не сталося; ідентифікацію; ізоляцію; інтроекцію; викривлення до протилежності; звернення проти особи; проекцію та сублімацію [4]. Функцію «психологічного захисту» в більшості літературних джерел описано як низку специфічних прийомів, які

використовує особистість для того, щоб знизити рівень неприємних переживань. Найголовнішим у дії психологічного захисту є зниження суб'єктивної значущості травмуючого факту. При цьому бажання захистити себе від чинників, які тривожать психіку, виявляються на свідомому та несвідомому рівнях. Отже, психологічний захист виявляється не лише в разі виникнення надзвичайних обставин, а й повсякденно. Тому психологічний захист - нормальний, постійний механізм людської психіки [1].

Результати дослідження. Дослідження проводилось на базі Криворізького педагогічного інституту ДНУЗ «Криворізького національного університету». Вибірку склали 100 студентів I – III курсів, психолого-педагогічного факультету.

З метою виявити, чи існує залежність між домінуючою стратегією психологічного захисту в спілкуванні та рівнем імпульсивності, нами проводилось емпіричне дослідження, у якому використовувалися такі методики: діагностика домінуючої стратегії психологічного захисту в спілкуванні В.В.Бойко, експрес-діагностика некерованої емоційної збудливості В.В.Бойко.

Аналіз отриманих даних показав:

1. Уникнення як механізм психологічного захисту є домінуючою стратегією у спілкуванні опитуваних – 34 %; другу позицію займає агресія – 29 % й миролюбна поведінка – 28%; та 10 % опитуваних використовують різні захисти своєї суб'єктивної реальності, в залежності від ситуації.

2. У досліджуваній групі більшість студентів мають середній рівень імпульсивності – 68 % (Me 6,4); низький – 29 % (Me 3,1); у решти опитуваних, високий рівень - 3 % (Me 10).

3. Проведений нами кореляційний аналіз виявив слабкі кореляційні зв'язки між домінуючою стратегією психологічного захисту в спілкуванні та рівнем імпульсивності, зокрема: миролюбність ($r = - 0,4$; зв'язок слабкий та обернений), уникання ($r = 0,1$; зв'язок слабкий та прямий), агресія ($r = 0,37$; зв'язок слабкий та прямий). Коефіцієнти кореляції статистично не значимі.

Висновок. Аналіз наукової літератури з досліджуваної проблеми та результати нашого дослідження дозволяють зробити такі основні висновки:

1) психологічний захист виявляється повсякденно, адже це нормальний, постійний механізм людської психіки;

2) основне в дії механізму психологічного захисту: перебудова системи установок, що спрямована на зниження емоційного напруження та недопущення психічної травми.;

3) досліджувані нами студенти найчастіше використовують у спілкуванні уникання як психологічну стратегію захисту суб'єктивної реальності, зумовлену прагненням до економії інтелектуальних й емоційних ресурсів; рідше - агресію як стратегію захисту, що діє на основі інстинкту; та миролюбство – стратегія, у якій провідну роль відіграють інтелект й характер;

4) досліджувані студенти у своїй більшості мають функціональний стереотип поведінки, який є приємним для партнерів, адже виявлена імпульсивність становить середній рівень;

4) кореляційні зв'язки між домінуючою стратегією психологічного захисту в спілкуванні та рівнем імпульсивності у студентів слабкі, а коефіцієнти кореляції статистично не значимі.

Список використаних джерел

1. Психологія: Навч. посіб. / О. В. Винославська, О. А. Бреусенко-Кузнєцов, В. Л. Зливков та ін.; За наук. ред. О. В. Винославської. -Київ: Фірма "ІНКОС", 2005. - 352 с.

2. Сергеєнкова О.П. Загальна психологія. Навчальний посібник - К.: Центр учбової літератури, 2012. – 296 с.

3. Тітаренко Д.С. Захисні механізми психіки людини. Проблеми екстремальної та кризової психології.. Вип.6. - 2009

4. Чуйко Г.В., Колтунович Т.А., Лукащук І. Особистісний характер механізмів психологічного захисту
http://www.rusnauka.com/2_KAND_2008/Psihologia/26152.doc.htm

Різун О. О.

Вплив стилю педагогічного керівництва вчителя з класом на психологічний клімат та конфліктність колективу

Протягом всієї людської історії людство завжди стикалось з конфліктами, між людьми між родинами, між державами, адже усіх спонукають до дій власні інтереси та мотиви. По сьогоднішній день людство вчиться правильно розв'язувати конфлікти, витративши на це мінімум часу та енергії. Школа та педагогічна діяльність не є виключенням. Під час виховного та навчального процесів завжди виникають різноманітні конфліктні ситуації, які часто переростають у конфлікти.

З латинської мови поняття «конфлікт» перекладається як «зіткнення». Існує велика кількість означень поняття «конфлікт». Л.А. Кроузер запропонував таке означення: «Конфлікт – це боротьба з приводу цінностей та претензій на статус, владу або рідкісні ресурси, в якій цілі конфліктуючих сторін полягають не тільки в тому, щоб отримати бажану цінність, а й в тому, щоб нейтралізувати, нашкодити або усунути суперника» [3]. Єршов А. А. дав означення згідно якого конфлікт є дія протилежних, несумісних в даній ситуації тенденцій, мотивів, інтересів, типів поведінки [7]. Загалом, конфлікт - це зіткнення протилежно спрямованих цілей, інтересів, позицій суб'єктів взаємодії, яке супроводжується негативними емоційними переживаннями. У конфліктах беруть участь як окремі особи, так і групи людей.

Розглянемо види педагогічних конфліктів на основі класифікації Н.В. Самоукіної, які вона розділяє на три великі групи.